МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»
(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра менеджменту
(назва кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан ФЕУ
Владислав КОРОЛЬКОВ

_____
«08» 08 2022року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 23 ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 073 «Менеджмент»
(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) Менеджмент організацій та адміністрування
(назва освітньої програми (спеціалізації)

факультет економіки і управління
(найменування факультету)

мова навчання державна

Запоріжжя - 2022 рік

Робоча програма Основи наукових досліджень для здобувачів вищої освіти
(назва навчальної дисципліни)
спеціальності Менеджмент організацій та адміністрування,
освітня програма (спеціалізація) « 073 Менеджмент» .
(назва освітньої програми (спеціалізації))

« 25 » 08, 2022 року - 19 с.

Розробники: Шмиголь Н.М., професор кафедри менеджменту, доктор економічних наук, професор
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри
Менеджмент
Протокол від « 29 » 08 2022 року № 1

Завідувач кафедри
Менеджмент
(найменування кафедри)

« 29 » 08 2022 року _____ (Тетяна ПУЛІНА)
(підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки та управління
(найменування факультету)

Протокол від « 29 » 08 2022 року № 37

« 29 » 08 2022 року Голова _____ (Владислав КОРОЛЬКОВ)
(підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

© НУ «Запорізька політехніка», 2022 рік

1.Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 4</td><td>Галузь знань
<u>07 «Управління та адміністрування»</u>
(шифр і назва)</td><td colspan="2">обов’язкова</td></tr>
<tr><td>Модулів –</td><td rowspan="5">Спеціальність (освітня програма, спеціалізація):
<u>073 «Менеджмент»</u></td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання
_____
(назва)</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 120</td><td>3-й</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="9">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 3 год.
самостійної роботи студента –5 год.</td><td rowspan="9">Освітній ступінь: бакалавр</td><td>30</td><td>6</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>14</td><td>2</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>76</td><td>112</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання:</td></tr>
<tr><td></td><td>контр.роб</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: екзамен</td></tr>
</table>

Примітка.
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36,7% до 63,3%
для заочної форми навчання – 6,7% до 93,3%.

2. Мета навчальної дисципліни

Мета курсу: вивчення теоретичних основ і практики організації наукових досліджень у різних формах, сформувати уміння щодо творчого використання досягнень науки у майбутній практичній діяльності менеджера.

Предметом курсу є основи наукових досліджень і методика дослідження конкретних проблем економіки на основі загальнонаукових та емпіричних методичних прийомів конкретної науки, що дає змогу досліджувати економічні та соціальні процеси у їх спорідненості, відмінності, системності та історичному розвитку.

Задачі курсу:

- ознайомлення із основами наукознавства;
- набуття практичних навичок застосування загальнонаукових та спеціальних методів у наукових дослідженнях;
- наукова організація дослідного процесу;
- засвоїти правила роботи з бібліотечно-бібліографічними джерелами інформації у наукових дослідженнях;
- організація впровадження результатів наукових досліджень та визначення їх ефективності.

Місце курсу у системі вищої економічної освіти: Курс носить загальнопредметний і міждисциплінарний характер. Він пов'язаний з усіма економічними науками, що викладаються для менеджерів у вищій школі**.**

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати

Загальні компетентності:

3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.
6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
14.Здатність працювати у міжнародному контексті.

Фахові компетентності:

2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.
10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.
11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.
12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Очікувані програмні результати навчання:

6 Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень

13 Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами

16 Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним

17 Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Концептуальні засади наукової роботи

Тема 1 Організація науково-дослідної роботи студентів і аспірантів

Завдання наукових досліджень у підготовці менеджерів і наукових кадрів.

Види і форми науково-дослідної роботи студентів і аспірантів. Реферування літератури, складання плану наукової статті, обґрунтування теми дослідження. Звіт, спеціальне завдання дослідного характеру. Захист своїх висновків і пропозицій на семінарах, в гуртках, проблемних групах тощо, при написанні та захисті магістерської роботи, на наукови конференціях, участь у науково-дослідних роботах кафедри з бюджетної та госпрозрахункової тематики. Наукові доповіді та повідомлення на семінарах; обговорення з участю опонентів. Тези наукових повідомлень, наукові статті

Планування, облік і контроль науково-дослідної роботи студентів і аспірантів. Індивідуальний план аспіранта. Нормативні документи щодо аспірантури. Функції наукового керівника.

Тема 2 Основи наукознавства

Поняття, зміст і функції науки. Виникнення науки та її еволюція. Чотири науково-технічних ревоюції. Мова науки. Мова економічної науки. Наукознавство та його розвиток. Характеристика основних розділів наукознавства. Теоретичні та методологічні принципи науки.

Наука як система знань. Основні види та ознаки наукового дослідження. Структура і класифікація науки. Класифікація наук за Вищою атестаційною комісією (ВАК) України. Організація науки і підготовка наукових кадрів. Магістерська робота та основні вимоги до її підготовки.

Тема 3 Методологія наукових досліджень

Об’єкти наукового дослідження та їх класифікація. Емпіричні обєкти, прості і складні обєкти. Предмет наукового пізнання. Загальнонаукові та емпіричні методи дослідження. Метод. Предмет. Теоретичні та емпіричні прийоми досліджень.

Аксіоматизація знань та причинні зв’язки у методології наукових досліджень. Первиння поняття теорії. Змістовна та формалізована аксіоматика. Причина та причинно-наслідковий звязок.

Гіпотези у методології наукових досліджень. Процес розвитку гіпотези. Докази у наукових дослідженнях. Доказ. Теза. Аргумент. Парадокс.

Тема 4 Наукове дослідження і методика його виконання

Процес наукового дослідження та його характеристика. Організаційна, дослідна і завершальна стадії науково-дослідного процесу. Узагальнення, апробація і реалізація результатів дослідження.

Конкретно-наукові (емпіричні) методичні прийоми та їхні процедури у дослідженні економіки: органолептичні, розрахунково-аналітичні, документалістики. Функціонально-вартісний аналіз.

Методика дослідження, її зміст і принципи розробки. Модель розробки методики НДР за темою: обєкти дослідження, джерела інформації, методичні прийоми дослідження, методичні прийоми узагальнення і реалізації результатів.

Документальні джерела інформації та використання їх у наукових дослідженнях. Методика роботи над друкованими літературними джерелами. Класифікація друкованих джерел інформації.

Змістовний модуль 2. Організація наукових досліджень в економіці та менеджменті

Тема 5 Основні напрями наукових досліджень з менеджменту та державного управління

Розвиток науки про менеджмент та державне управління та їх класифікація. Основні напрями досліджень з менеджменту та державного управління: соціально-економічні, науково-технічні, виробничо-технічні, регіональні, екологічні. Регіональні наукові дослідження, комплексна тема університету, Комплексна наукова тема кафедри.

Наукова проблема і обґрунтування теми дослідження. Критерії вибору теми дослідження.

Тема 6 Наукова організація дослідного процесу

Основи наукової організації дослідного процесу. Наукова організація. Організація науково-дослідного процесу. Організація управління науково-дослідним процесом: організаційно-технологічна підготовка, наукова організація праці, організація обслуговування науково-дослідного процесу. Особливості творчої праці у дослідницькій діяльності.

Організація праці та її планування у наукових дослідженнях. Розробка і застосування планів НОТ у дослідницькій діяльності: організаційна підготовка, аналіз організації праці, складання планів НОТ, впровадження планів НОТ.

Раціональний трудовий режим дослідника й організація робочого місця. Фактори ефективності розумової праці. Організація робочого місця. “Робоча установка”.

Тема 7 Інформаційне забезпечення наукових досліджень

Класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень: професійна інформаційна комунікація, пізнавальність інформації, зміст інформаційного забезпечення.

Економіко-управлінської інформації, її класифікація і призначення у науково-дослідному процесі. Критерії інформації: синтактика, семантика, прагматика. Кодування інформації та використання її у науково-дослідному процесі. Структура інформаційної системи: блок даних, файл, секція файла, набір файлів у банку даних.

Фактографічна інформація та використання її у науково-дослідному процесі. Носії інформації і використання їх у науково-дослідному процесі. Первинні документи.

Тема 8 Автоматизовані системи обробки інформації та застосування їх у наукових дослідженнях

Характеристика автоматизованих систем обробки інформації, функціонування та принципи побудови. Обчислювальна система: вхідні і вихідні тракти, спеціалізована обчислювальна техніка. Комплекс технічних заходів. Кібернетизація науково-дослідного процесу.

Класифікатори техніко-економічної інформації та застосування їх у науково-дослідному процесі. Інформаційні фонди та їх структура.

Тема 9 Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації у наукових дослідженнях

Бібліотека – інтелектуальний центр наукових досліджень. Історія розвитку бібліотек в Україні. Бібліографічні джерела економічної інформації. Статистичні матеріали, науково-дослідна література, навчальна література, науково-популярна література, практичні посібники, довідкова література.

Структура й організація бібліографії. Бібліографічні покажчики: загальноекономічні, галузеві, тематичні, персоналії. Види друкованих творів: бібліографічний запис, реферат.

Інформаційно-пошукові мови бібліографічних фондів. Індексування наукової інформації у довідково-інформаційних фондах. Універсальна десяткова класифікація УДК. Кодові позначення індексу знань та їх найменування. Бібліотечно-бібліографічна класифікація ББК. Кодові позначення індексу знань та їх найменування. Систематичний та алфавітний каталоги.

Тема 10 Систематизація результатів економічного дослідження

Види систематизації результатів дослідження та їх зміст. Науковий реферат. Інформативний реферат. Наукова стаття та її архітектоніка: заголовок, вступ, основна частина, висновок. Монографія. Дисертація.

Бібліографічний опис джерел, використаних у науковому дослідженні. Обов'язкові елементи бібліографічного опису: основний заголовок, відомості про авторів (індивідуальних або колективних) повторне видання та його характеристику, місце видання, видавництво, рік видання, кількість сторінок, міжнародний стандартний номер книги (ISBN). Приклади бібліографічного опису джерел.

Звіт про науково-дослідну роботу, його зміст і методика складання.

Впровадження результатів закінчених наукових досліджень. Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії. Обсяг наукової продукції та її обрахунок.

Розрахунок економічної ефективності наукових досліджень.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
1.Організація науково-дослідної роботи аспірантів	11	2	1			8	12	0,5				11,5
2.Основи наукознавства	11	2	2			7	12	0,5				11,5
3.Методологія наук. дослідж.	11	2	1			8	11	1				10
4.Наукове дослідження і методика його виконання	11	2	1			8	11	0,5	0,5			10
5 Основні напрями наукових досліджень з менеджменту та державного управління	13	4	2			8	13					13
Змістовий модуль 2.												
6.Наукова організація дослідного процесу	13	4	1			8	11	0,5	0,5			10
7.Інформаційне забезпечення наукових досліджень	13	4	1			8	13	0,5	0,5			12
8.Автоматизовані системи обробки інформації та застосування їх у наукових дослідженнях	13	4	2			7	13	0,5	0,5			12

9.Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації у наукових дослідженнях.	11	2	2			7	12	1				11
10.Систематизація результатів економ. дослідженя. Впровадження результатів наук. досл. та їх ефективність	13	4	1			8	13	1				12
Усього годин	120	30	14			76	120	6	2			112

4. Теми семінарських занять

Не передбачені навчальним планом

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	1.Організація науково-дослідної роботи аспірантів	1	
2	2.Основи наукознавства	2	
3	3.Методологія наук. дослідж.	1	
4	4.Наукове дослідження і методика його виконання	1	0,5
5	5 Основні напрями наукових досліджень з менеджменту та державного управління	2	
6	6.Наукова організація дослідного процесу	1	0,5
7	7.Інформаційне забезпечення наукових досліджень	1	0,5
8	8.Автоматизовані системи обробки інформації та застосування їх у наукових дослідженнях	2	0,5
9	9.Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації у наукових дослідженнях.	2	
10	10.Систематизація результатів економ. дослідженя. Впровадження результатів наук. досл. та їх ефективність	1	
Всього		**14**	**2**

6. Теми лабораторних занять

Не передбачені навчальним планом

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Самостійна робота

Самостійна робота (СР) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачами вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. СР є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Метою СР є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування у здобувачів вищої освіти самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації.

Основними формами СР є такі:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до семінарських, практичних (лабораторних) занять та виконання домашніх завдань;
- систематизація вивченого матеріалу курсу перед написанням модульних контрольних робіт та підготовка до різних форм поточного контролю.

Теми, за якими проводиться самостійна робота здобувачів вищої освіти при вивченні курсу «Основи наукових досліджень», наведено у таблиці.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	1.Організація науково-дослідної роботи аспірантів	8	11,5
2	2.Основи наукознавства	7	11,5
3	3.Методологія наук. дослідж.	8	10
4	4.Наукове дослідження і методика його виконання	8	10
5	5 Основні напрями наукових досліджень з менеджменту та державного управління	8	13
6	6.Наукова організація дослідного процесу	8	12
7	7.Інформаційне забезпечення наукових досліджень	8	12
8	8.Автоматизовані системи обробки інформації та застосування їх у наукових дослідженнях	7	12
9	9.Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації у наукових дослідженнях.	7	11
10	10.Систематизація результатів економ. дослідженя. Впровадження результатів наук. досл. та їх ефективність	8	12
Всього		**76**	**112**

8. Індивідуальні завдання

При вивченні курсу «Основи наукових досліджень» передбачається виконання обов’язкових та додаткових індивідуальних завдань. Обов’язковим індивідуальним завданням є виконання курсової роботи з дисципліни. Також здобувачам вищої освіти за темами, вказаними в тематичному плані дисципліни та у методичних рекомендаціях до самостійної роботи, пропонуються наступні види додаткових індивідуальних завдань:

- підготовка наукової статті до друку;
- виступ на наукових конференціях (друковані тези);
- участь у інтернет-конференціях;
- участь у студентських олімпіадах;
- конспект з теми (модуля) за заданим викладачем або власно розробленим здобувачем вищої освіти планом;
- реферат з теми (модуля) або вузької проблематики;

- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історичні розвідки тощо;

- розроблення навчальних та діагностичних тестових завдань (з теми, модуля, курсу).

- написання ессе, творчих завдань тощо.

Здобувачі вищої освіти за темами, вказаними в тематичному плані дисципліни та у методичних рекомендаціях до самостійної роботи, виконують індивідуальні завдання у вигляді рефератів, реферативних доповідей, аналізу наукових статей, статистичних даних по місту, області, регіону.

Реферативна доповідь та участь в її обговоренні можуть бути предметом окремого оцінювання викладачем або враховуватись ним при оцінці інших форм контролю.

9. Методи навчання

Викладання курсу «Основи наукових досліджень» передбачає використання наступних груп методів навчання:

1) словесні методи (джерелом знання яких є усне або друковане слово):

- *розповідь* – цей метод передбачає оповідну, описову форми розкриття навчального матеріалу з метою спонукання здобувачів вищої освіти до створення в уяві певного образу;

- *пояснення* – метод, який передбачає розкриття сутності певного явища, процесу, закону;

- *бесіда*, як метод, передбачає використання попереднього досвіду здобувачів вищої освіти з певної галузі знань і на основі цього залучення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних знань;

- *навчальна дискусія* – метод передбачає проведення навчальних групових дискусій/обговорень з певної проблеми в малих групах; використовується для стимулювання пізнавального інтересу, залучення здобувачів вищої освіти до активного обговорення різноманітних наукових точок зору з тієї чи іншої проблеми, спонукання їх до осмислення різних підходів, до аргументації чужої і своєї позиції;

- *лекція* – передбачає розкриття у словесній формі сутності явищ, наукових понять, процесів, які знаходяться між собою в логічному зв'язку, об'єднані загальною темою; використовується для забезпечення закінченості і цілісності сприйняття здобувачами вищої освіти навчального матеріалу в його логічних опосередкуваннях і взаємозв'язках по темі в цілому;

2) наочні методи (джерелом знань яких є спостережувані предмети, явища, наочні посібники):

- *ілюстрація* – передбачає розкриття сутності предметів і процесів через їх символічне зображення; використовується для показу здобувачам вищої освіти ілюстративних посібників, плакатів, таблиць, графіків, схем, зарисовок на дошці, моделей і т.п.;

- *демонстрація* – метод, який характеризується рухомістю засобу демонстрування; використовується для показу здобувачам вищої освіти предметів і процесів в натурі і динаміці (наприклад, перегляд навчального кінофільму, презентації);

3) практичні методи (здобувачі вищої освіти отримують знання і виробляють вміння, виконуючи практичні дії, які сприяють формуванню та закріпленню практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань). При викладанні курсу «Управління якістю» використовуються наступні практичні методи:

- *практична робота* – для використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань;

- *вправа* – для повторного виконання розумової або практичної дії з метою оволодіння нею або підвищення її якості;

- *дослідницький метод* – передбачає здобуття знання, дослідження предмету або явища, формулювання висновків і застосовування здобутих знань і навичок у житті, що вимагає від здобувачів вищої освіти максимуму самостійної пошукової, творчої діяльності, розв’язання

наукових завдань;

- *проблемна ситуація* – організація навчального процесу, що передбачає створення проблемної ситуації та активну самостійну діяльність здобувачів вищої освіти у її розв'язанні. Це веде до ґрунтовного засвоєння і закріплення наукових положень, розвиває творче мислення і здатність до самостійної діяльності;

4) інтерактивні методи навчання (навчання, побудоване на активній взаємодії викладача та здобувачів вищої освіти):

- *кейс-метод* або *метод ситуаційних вправ* – метод, що дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності здобувачів вищої освіти, сприяє розвитку винахідливості, вмінню вирішувати проблеми, розвиває здібності проводити аналіз і діагностику проблем;

- *ділова гра* – метод пошуку рішень в умовній проблемній ситуації, що застосовується як метод активного навчання її учасників з метою вироблення у них навичок прийняття рішень в нестандартних ситуаціях, а також як засіб тестування здібностей;

- *метод проектів* – освітня технологія, спрямована на отримання здобувачами вищої освіти знань у тісному зв'язку з життєвою практикою.

10. Очікувані результати навчання з дисципліни

Програмні результати навчання	**Очікувані результати навчання з дисципліни**
2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.	- здатність до планування, контролю, регулювання та завершення проекту в процесі наукових досліджень . - здатність розробляти наукові пропозиції з управління активами та капіталом підприємства різних організаційних форм, регіону.
9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.	- здатність забезпечення формування достатнього обсягу інформації для аналізу та побудови гіпотези дослідження; - здатність формувати ретроспективний аналіз за напрямком дослідження; - здатність аналізувати й структурувати проблеми суспільсва, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.
10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.	- здатність виявляти проблеми в управлінні галуззю, підприємствами та інвестиціями підприємства. - набуття навичок прийняття управлінських рішень в умовах ризику й невизначеності в процесі наукових досліджень;
11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.	- здатність діагностувати кризи підприємств, галузей, регіонів - здатність розробляти програми сталого розвитку регіону із застосування наукових методів.

12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.	- здатність розробляти наукові пропозиції з застосуванням системи зовнішніх механізмів стабілізації, - розуміти методи наукового планування, їх сутність та особливості, - здатність розробляти наукові пропозиції з прийняття рішення у складних і непередбачуваних умовах. -

11. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів з дисципліни «Основи наукових досліджень», згідно Рекомендації з навчально-методичного забезпечення у Національному університеті «Запорізька політехніка»* є:

- залік / екзамен;
- поточне усне опитування;
- оцінка виконання практичних завдань;
- стандартизовані тести;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- оцінка виконання та захисту контрольної роботи (для заочної форми навчання)
- інші види індивідуальних та групових завдань;
- підсумковий контроль у формі екзамену по екзаменаційних білетах .

* Рекомендації з навчально-методичного забезпечення у Національному університеті «Запорізька політехніка» / Укладачі: С.Б. Бєліков та ін. Запоріжжя: Навчальний відділ, Навчально-методичний відділ, НУ «Запорізька політехніка». 2019. 18 с.

12. Критерії оцінювання

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка»**, контрольні заходи включають в себе в тому числі поточний, рубіжний (модульний, тематичний, календарний), відстрочений, підсумковий та семестровий контроль, а також комплексні контрольні роботи та ректорські контрольні роботи.

Система контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Основи наукових досліджень» включає в себе вхідний, поточний, рубіжний та підсумковий контроль. Також, за окремим наказом ректора, може проводиться ректорський контроль знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль проводиться викладачами під час аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Основи наукових досліджень» є:

- систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- виконання обов'язкових завдань самостійної роботи;
- виконання індивідуальних дослідницьких завдань (за вибором здобувача вищої освіти або викладача);
- участь в конференціях, конкурсах наукових робіт та інноваційних проектів, олімпіадах.

Для здобувачів вищої освіти *денного відділення* поточний контроль та оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за наступними напрямами:

- робота на лекціях (активність на лекційних заняттях, участь в експрес-опитуванні (тестуванні); участь у навчальній дискусії);
- робота на практичних заняттях (активність на заняттях, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни, усне опитування, тестування, рішення практичних задач, участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання, участь у діловій грі, тощо).

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією під час проведення екзамену і враховуються викладачем при визначенні результатів рубіжного контролю та підсумкової оцінки з дисципліни.

Рубіжний (модульний, тематичний, календарний) контроль – це контроль знань здобувачів вищої освіти після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни. Проводиться у вигляді модульної контрольної роботи або за результатом поточного контролю.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому ступені або на окремих його завершених етапах за 100-бальною системою, національною та шкалою ЄКТС.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти. **Семестровий контроль** з дисципліни «Основи наукових досліджень» проводиться у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом здобувача вищої освіти. Завдання заліку включають теоретичні питання з курсу та практичне завдання.

** Положення про організацію освітнього процесу Національного університету «Запорізька політехніка» / Укладачі: В. Грешта та ін. НУ «Запорізька політехніка», 2021. 41 с.

Підсумкова оцінка із дисципліни, яка виставляється в екзаменаційну відомість є сумою балів за різні види навчальної роботи:

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ (протягом кожного з модулів)	***Робота на лекціях:*** - активність на лекційних заняттях; - участь в експрес-опитуванні (тестуванні); - участь у навчальній дискусії.	Максимум 40 балів за модуль
	Робота на практичних заняттях: - активність на заняттях; - доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни - усне опитування, тестування, рішення	Максимум 60 балів за модуль

	практичних задач; - участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання; - участь у діловій грі.	
РУБІЖНИЙ (МОДУЛЬНИЙ) КОНТРОЛЬ	Модульний контроль № 1 «Концептуальні засади наукової роботи»	Максимальна оцінка – 100 балів
	Модульний контроль № 2 «Організація наукових досліджень в економіці та менеджменті»	Максимальна оцінка – 100 балів
Додаткова оцінка	Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, участь у Всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт за спеціальністю, створення кейсів тощо.	Згідно з рішенням кафедри
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ екзамін	Метою екзаміну є контроль сформованості практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків.	Критерії оцінювання зазначено в таблиці «Шкала оцінювання: національна та ECTS»

За роботу на лекційних та практичних заняттях бали розподіляються наступним чином:

а) робота на лекціях:

- 35-40 балів: здобувач вищої освіти відвідав 90% лекційних занять, має повний конспект питань самостійної роботи, показує вільне володіння матеріалом, правильно відповідає на питання (тести), приймає активну участь у навчальній дискусії;

- 31-34 бали: здобувач вищої освіти відвідав 80% лекційних занять, має практично повний конспект питань самостійної роботи, в основному орієнтується в матеріалі, але допускає неточності, незначні помилки при усних відповідях чи тестах, обізнаний з предметом, приймає участь у навчальній дискусії;

- 24-30 балів: здобувач вищої освіти відвідав 70% лекційних занять, конспект питань самостійної роботи не повний (відсутня половина завдань). Здобувач вищої освіти лише частково розкриває питання, слабо в них орієнтується, погано ознайомлений із теоретичними питаннями та з процесами, що їх репрезентують, дає неправильні відповіді на тестах, іноді приймає участь у навчальній дискусії;

- 0-23 бали: здобувач вищої освіти відвідав менш ніж 60% лекційних занять, має неохайний, неповний конспект, в якому відсутня більша кількість завдань самостійної роботи. Здобувач вищої освіти невірно відповідає на питання, або недостатньо в необхідному обсязі предмету, не приймає участі у навчальній дискусії;

б) робота на практичних заняттях:

- 54-60 балів. здобувач вищої освіти відвідав 90%-100% практичних занять. Сумарний обсяг виконання практичних завдань протягом семестру – не менш ніж 90%.

- 51-53 балів здобувач вищої освіти відвідав 75%-80% практичних занять. Сумарний

обсяг виконання практичних завдань протягом семестру – не менш ніж 80%.

- 45-50 балів здобувач вищої освіти відвідав 60-70% практичних занять. Сумарний обсяг виконання практичних завдань протягом семестру – не менш ніж 60%.

- 0-44 бали здобувач вищої освіти відвідав менш ніж 60% практичних занять, та виконав менш ніж 30% загального обсягу практичних завдань.

Також передбачається **порядок зарахування пропущених занять:** усне відпрацювання пропущеної теми на встановлених за графіком викладача консультаціях з наданням конспекту лекційного або практичного заняття.

За умови, якщо здобувач вищої освіти через поважні обставини не отримав мінімальну кількість балів за поточним контролем за окремим змістовним модулем, або не згоден з оцінкою, він може під час рубіжного контролю написати модульну контрольну роботу.

Оцінювання рубіжного контролю здобувачів вищої освіти з дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою. Розподіл балів за модулями відбувається наступним чином:

- модуль №1 – 100 балів;

- модуль №2 – 100 балів.

Модульна контрольна робота складається з двох теоретичних питань та практичного завдання

Шкалу оцінювання завдань модульної контрольної роботи наведено у таблиці:

Вид завдання	Бали	Критерії оцінки
Теоретичні питання : 2 питання по 25 балів максимум за кожне	20-25 балів	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом в повному обсязі, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичного питання. Відповідь на питання сформульовано в термінах науки, викладено літературною мовою, демонструє авторську позицію здобувача вищої освіти.
	15-19 балів	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом, самостійно викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки
	9-14 балів	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
	5-8 балів	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст питання під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
	0-4	Здобувач вищої освіти:

	балів	- не володіє навчальним матеріалом; - не в змозі його викласти; - не розуміє змісту теоретичних питань
Практичне завдання (максимум 50 балів)	40-50	Здобувач вищої освіти дав повну вичерпну відповідь, яка складається з: - вибору вірного алгоритму вирішення завдання; - правильного арифметичного результату; - доцільного і логічного пояснення виконаних розрахунків; (у разі потреби); - належним чином оформленої графічної частини (у разі потреби); - структурованого викладу матеріалу теоретичної частини завдання; - ґрунтовних висновків. При виконанні завдання допускається не більше 1-2 несуттєвих помилок або описок.
	30-39	В цілому здобувач вищої освіти дав повну відповідь, яка складається з: - вибору вірного алгоритму вирішення завдання; - приблизно правильного арифметичного результату (або не більше 3-4 несуттєвих помилок); - пояснення виконаних розрахунків; (у разі потреби); - графічної частини (у разі потреби), оформленої з деякими зауваженнями; - структурованого викладу матеріалу теоретичної частини завдання; - висновків. В цілому завдання повинно бути виконано не менш ніж на 75%.
	18-29	Відповідь здобувача вищої освіти: - містить суттєві помилки у виборі алгоритму вирішення завдання; - не має графічної частини (якщо вона є необхідною) або містить грубі помилки у розрахунках / має невірно визначений арифметичний результат (якщо він є необхідним) або не має пояснень та висновків; В цілому завдання виконано менш ніж на 75%.
	10-17	Здобувач вищої освіти розуміє суть завдання, але його відповідь: - містить суттєві помилки у виборі алгоритму вирішення завдання; - не має графічної частини (якщо вона є необхідною); - містить грубі помилки у розрахунках / має невірно визначений арифметичний результат (якщо він є необхідним); - не має пояснень та висновків; - містить не більше 30% виконаного завдання.
	0-9	Здобувач вищої освіти: - не розуміє завдання; - не в змозі його виконати; - виконав завдання повністю неправильно - виконав менш ніж 20% завдання.

Якщо здобувач вищої освіти не отримав залік за поточними результатами та результатами модульного контролю, залік виставляється за результатами оцінювання за шкалою ЄКТС відповідей (в устній або письмовій формі) на контрольні питання заліку. Контрольні питання до заліку здобувачі вищої освіти можуть знайти в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: https://moodle.zp.edu.ua.

Таким чином, остаточна оцінка за курс для здобувачів вищої освіти *денного відділення* розраховується за одним з наступних варіантів:

№	**Змістовий модуль №1** (Т1, Т2, Т3, Т4, Т5)	**Змістовий модуль № 2** (Т6, Т7, Т8,Т9, Т10)	**Визначення остаточної оцінки (максимум 100 балів)**
1	Поточний контроль 1	Поточний контроль 2	(ПК1 + ПК2)/2
2	Модульна контрольна робота (МКР) 1	Модульна контрольна робота (МКР) 2	(МКР1+МКР2) /2
3	Поточний контроль 1	Модульна контрольна робота (МКР) 2	(ПК1+МКР2)/2
4	Модульна контрольна робота (МКР) 1	Поточний контроль 2	(ПК2+МКР1)/2
5	Складання екзаміну з дисципліни		100

До залікової відомості заносяться сумарні результати в балах за 100-бальною шкалою, національною шкалою та за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
60 – 100	60 – 100	зараховано
1-59	незадовільно	не зараховано

Контроль знань здобувачів вищої освіти *заочного відділення* здійснюється шляхом виконання та подальшого захисту контрольної роботи у вигляді відповідей на питання, що стосуються змісту роботи. Зміст завдань контрольної роботи можна знайти в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: https://moodle.zp.edu.ua та у методичних вказівках до виконання контрольної роботи з дисципліни. До залікової відомості заносяться результати в балах за 100-бальною шкалою, національною шкалою та за шкалою ECTS.

14. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни.
2. Методичні рекомендації до практичних занять.
3. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.
4. Методичні рекомендації до виконання індивідуального завдання.
5. Перелік питань на залік.

15. Рекомендована література

Базова

1. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / Б. І. Мокін, О. Б. Мокін. – 2-е вид., змін. та доп. – Вінниця : ВНТУ, 2015. – 317 с.

2. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А. та ін. / Л.: Ромус-Поліграф, 2002.- 128 с.

3. Чмиленко, Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Ф.О. Чмиленко, Л.П. Жук. – Д.: РВВДНУ, 2014. – 48 с.

4. Філософія: навч.посіб. / В. С. Пазенок. – К. : Академвидав, 2008. – 280 с.

5. Філософський енциклопедичний словник: энциклопедия / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди ; голов. ред. В. І. Шинкарук. – Київ : Абрис, 2002. – 742 с.

6. Подольська Є. А. Філософія. Підручник – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006. – 704 с.

7. Новиков А.М., Новиков Д.А. Методология. – М.: СИНТЕГ. – 668 с.

8. Методологія педагогічного дослідження: навч. посіб / Н. Т. Тверезовська. В. К. Сидоренко – К. : «Центр учбової літератури». 2013.- 440 с

9. Основи системного аналізу : навчальний посібник / С. В. Швець, У. С. Швець. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 126 с.

10. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». [Електрон. ресурс]. Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12

Допоміжна

1. ДСТУ 3008:2015. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [На заміну ДСТУ 3008- 95; чинний від 2017-07-01]. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 31 с.

2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с.

3. ДСТУ 3582:2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ) / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [На заміну ДСТУ 3582–97; чинний від 2013–08–22]. – Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. – 15 с.

16. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. [Електрон. ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf__tid=All

2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. [Електрон. ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/node/1539

3. ELibUkr Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. [Електрон. ресурс]. Режим доступу: http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html 7. Міністерство освіти і науки України. Нормативно-правова база. [Електрон. ресурс]. Режим доступу: http://old.mon.gov.ua/ua/activity/63/64/normativnopravova-baza/

4. Universal Decimal Classification. Summary. [Електрон. ресурс]. Режим доступу: http://www.udcsummary.info/php/index.php?lang=uk

5. Antiplagiat. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.antiplagiat.ru/ 15.SEO анализ текста онлайн. [Електрон. ресурс]. Режим доступу: https://istio.com/

6. Academic Plagiarism. [Електрон. ресурс]. Режим доступу: https://academicplagiarism.com/

7.Copyscape. [Електрон. ресурс]. Режим доступу: http://www.copyscape.com/

8.Закон України «Про освіту». [Електрон. ресурс]. Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19

9.Закон України «Про авторське право і суміжні права». [Електрон. ресурс]. Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3792-12

10. Закон України «Про вищу освіту». [Електрон. ресурс]. Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18

© НУ «Запорізька політехніка», 2022 рік